

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Ba-midbar

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

IT

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9964

וּפְצַחַהּ הָאֲדָמָה אֶת־פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת־
 כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעוּם
 כִּי נֹאצִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת־יְהוָה: לֹא יְהִי
 כְּכֹלְהוֹ לְרַבֵּר אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְתִבְקַע
 הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם: לֵב וּתִפְתַּח הָאָרֶץ
 אֶת־פִּיהָ וּתְבַלַּע אֹתָם וְאֶת־בְּתֵיהֶם וְאֶת
 כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר לְקִרְחָה וְאֶת כָּל־הַרְכּוּשׁ:
 כֹּג וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה
 וְנִתְּכַס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֶל:
 כֹּד וְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סָבִיבֵיהֶם נָסוּ
 לְקֹלָם כִּי אָמְרוּ פֶן־תְּבַלְעֵנוּ הָאָרֶץ: לֵה וְאֵשׁ
 יֵצֵאָה מֵאֵת יְהוָה וְתֹאכַל אֶת הַחַמְשִׁים
 וּמֵאֲחֵיהֶם אִישׁ מִקְרִיבֵי הַקְּטָרֶת: ס
 יז א וַיִּדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 ב אָמַר אֶל־אַלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּרַם
 אֶת־הַמַּחֲתָת מִבֵּין הַשְּׂרֵפָה וְאֶת־הָאֵשׁ זָרְחָה
 וְהִלָּאָה כִּי קִדְשׁוֹ: ג אֵת מַחֲתוֹת הַחֹטְאִים
 וְהָאֵלֶּה בְּנִפְשָׁתָם וַעֲשׂוּ אֹתָם דָּקִיעַ פַּחִים
 צָפוּי לְמוֹזֵבַח כִּי־הַקְּרִיבִים לִפְנֵי־יְהוָה וַיִּקְדְּשׁוּ
 וַיְהִיו לְאֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ד וַיִּקַּח אַלְעָזָר
 הַכֹּהֵן אֶת מַחֲתוֹת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר הַקְּרִיבֵי
 הַשְּׂרֵפִים וַיִּרְקַעֵם צָפוּי לְמוֹזֵבַח: ה וּבָדֹן
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִקְרַב אִישׁ זָר
 אֲשֶׁר לֹא מִזֵּבַח אֶהְרֹן הוּא לְהַקְטִיר קְטָרֶת
 לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה בְּקִרְחָה וּבְעֵדוּתוֹ בְּאֲשֶׁר
 דִּבַּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה לוֹ: פ
 ו וַיִּלְנוּ בְּדַעַדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמַּחֲתַת עֹזֶר־
 מֹשֶׁה וְעַל־אֶהֱרֹן לֵאמֹר אֹתָם הִמַּתָּם אֶת־

עמ

בְּרִיאָה זָבָדִי וַיַּחֲפַח אֶרְעָא יַת־פּוֹקֵה
 וְתַבְלַע יַתְּהוֹן וַיַּת־כָּל־דְּלֵהוֹן וַיַּחֲתוּן כָּד־
 חִין לְשֹׂאֹל וְתִדְעוּן אֲרִי אֲרִי וְנִבְרִיא הָאֵלֶּךְ
 קָדְשִׁי: לֹא וְהוּהוּ כָד־שִׁיזִי לְמַלְלָא יַת
 כָּד־פְּתַנְמִיָּה הָאֵלֶּן וְאֶתְבּוֹעַת אֶרְעָא
 דְּתַחֲתֵיהוֹן: לֵב וּפְתַחַת אֶרְעָא יַת־פּוֹקֵה
 וּבִלְעַת יַתְּהוֹן וַיַּת אֵינֵשׁ בְּתֵיהוֹן וַיַּת כָּד־
 אֵינֵשׁא דְלִקְרַח וַיַּת כָּל־קִנְיָנָא: כֹּג וַיַּחֲתוּ
 אֵינֵן וְכָל־דְּלֵהוֹן כָּדִחִין לְשֹׂאֹל וּחִפְתָּ עֲלֵיהוֹן
 אֶרְעָא וְאָבְדוּ מִנּוּ קֶהֶלָא: כֹּד וְכָל יִשְׂרָאֵל
 דְּבַסְחַרְגֵיהוֹן עָרְקוּ לְקֵלְהוֹן אֲרִי אָמְרוּ דְלִקְמָא
 תְּבַלְעִינָא אֶרְעָא: לֵה וְאֶשְׁתָּא נִפְקַת מִן
 קָדְשִׁי וַיֵּאכַלֵּת יַת מֵאֲחֵן וְחַמְשִׁין נִבְרָא
 מִקְרִיבֵי קְטוֹרֶת בּוֹסְמִיָּא: א וּמִלִּיל יַי עַם
 מֹשֶׁה לְמִימְרֵ: ב אָמַר לְאַלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן
 בְּהֵנָּה וַיִּפְרִישׁ יַת מַחֲתֵיהֶם מִבֵּין יְקִידָא וַיַּת
 אֶשְׁתָּא וַיַּחֲחִיק לְהֵלָא אֲרִי אֶתְקַדְּשָׁא: ג יַת
 מַחֲתֵית חִיבִיא הָאֵלֶּן דְּאֶתְחִיבּוּ בְּנִפְשָׁתֵיהוֹן
 וַיַּעֲבְדוּן יַתְּהוֹן מִסִּין רִדְדִין חוֹפָאָה לְמַדְבְּחָא
 אֲרִי־קְרִיבִינֵן קָדְשִׁי וְאֶתְקַדְּשָׁא וַיְהוֹנוּ לְאֵת
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: ד וַיִּסִּיב אַלְעָזָר בְּהֵנָּה יַת
 מַחֲתֵית נְחֹשֶׁת דְּקְרִיבֵי יוֹקִידָא וַיִּדְדִינֵן
 חוֹפָאָה לְמַדְבְּחָא: ה דְּבִרְנָא לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּדִיל דְלֹא יִקְרַב נִבְרֵי חִלּוּגֵי דְלֹא מִזֵּבַח
 דְּאֶהֱרֹן הוּא לְאַסְקָא קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין קָדְשִׁי
 וְלֹא יְהִי בְּקִרְחָה וּבְעֵדוּתֵיהָ בְּמַת דְּמִלִּילֵי
 בִּידָא דְמֹשֶׁה לֵיה: ו וְאֶתְרַעְמוּ בָל בְּנִשְׁתָּא
 דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְּבִתְרוּתֵיהּ עַל מֹשֶׁה וְעַל

אֶהֱרֹן

פירם לארבעה מן שוריהם אתהויה לה קדון ותפתח את פיה ונתקלע ותהיו בית כל דליתו ותפתחו מן חינו
 לשיוול ותקדעון ארס וגוי : לא זהורה כרי פסק למולא ית כל וגוי : לב אפחת ארעא ורר פומא וגוי :
 לג זנחור היינו זכל דלהון כד חיון לשיוול וגוי : לד זכל ישראל די כחורנתהון ערקו מן דמיד קלחון הדי
 צווחיו וצאמיו זכאי הוא : וקושטא הדי דינו וקושטא העון פקמי משה עבדיה וצווי רשעיא דמנדא פיה דכני ישראל
 אפכו כרי שמעו ארס אמרו דלמא וגוי : לה וצאמא פקמי דרוגא מן קרס : ואכלת ית מאתו וחקשו יקרת
 בפקי קטובת בוסמא : א רמילי : עם משה למימר : ב אמר לאלעזר בר אהרן כהנא ופרש גי מתקמי
 מן בני יקדיא זית אישקא כרי להאל ארס אתקדשא : ג ית מתתית חייבא
 זאליו דאתחייבו קטול כנפשתהון ונעבדון מנהון כרידי טסין חפני למדבחה ארום
 כרבינו קרס : ואתקדשו ויהו לצרת לכני ישראל : ד וגסיב אלעזר כהנא ית
 מתתית נחשא דקריכו וקדיא וברדיגון חפני לגיפא דמדבחה דמן שיריזא הוון משמישמיה דבדבחה : ה דודבכא
 לכני ישראל מן בגלל דלא יקרב גבר חלוצי דלא מן בני אהרן לאפקא קטורת בוסמין קרס : וזלא יהי גבר מתנגל
 למפלוג על עיסק כהונתא קרתה וקבגישת סעדו ומגפיה להוקרא ולא כמיתותא דקרת וכנגשמיה פיקורת איש
 יבליעת ארעא אלהו למלקי כפגוריהם היקמא דמלילי : ז למשה שוי ידך בעיטפך ולקת ידיה בעירעא היקדיו ימטי
 ליה : ו ואתקעמו כל כנשמה דכני ישראל ביימא חבו על משה ועל אהרן למימר אהרן וקמתו רין מותא
 על

רשי

אותם כמיתת שלח חת' כה' חס' עד הכה ומה היא הכריאה ופלת' הכדמה את פיה ותכלעס אז וידעתם כי כאלו הם ה' ואני מפני הכבוד האמתי
 ורבותי יגורשו (סנהדרין קו) אם כריאה פה לזחן משת ימי כראשית מוטט ואם לאו כרא' ה' (ר"ל ברא' ה' הפה לכחן) : (לד) נסו
 לקולם בשביל קול ה' ואל על כליעתן (כ) : (ב) ואם האש סכתון המתות : וזה הלאה לארץ ועל המתות :
 זביקדשו המתות ואסורין כהנא סהרי עשאו ככלי שרת : (ג) החטאים חאלה בפשוטם (יומא לו) שנעשו פושעים
 ככפשותם שחלקו על הקב"ה : רקועי : דידיון : פחים : טסין מרודין טיכני' סלעו (ו) : צפוי למוזבא : למוזבא הנכשת :
 וידיון ליהור' : לזרון שיאמרו אלו היו מאלות שחלקו על הכהונה ושרפו : (ד) וירקעום : אינטי' כריס סלעו :
 (ה) ולא יהיה בקרח : בדיסלתי' כקרח : כאשר דבר ה' בירמשה לו : כמו עליו על אהרן דכר אל משה שיאמר הוא
 וכיו

באר רחובות דקדוקי רשי

העל' עורה חסרון ג'ן סימן לטון כפעל ודוקא אותו לטון כפעל הדומה לטון התפעל הפועל כעצמו וזה דקדוקהסתלקו (עונת' יד' ועלפון
 ח) מסכיבת מסכן קרח :
 (ה) דהא ודאי איחמר לומר הלמ' ד כולת לקולם משמת בבאן כמו בכל מקום לדיכוק ולחיסור ומשמעו שהיו נסים אל סמיכת הקול היינו
 אל מקום כליעתן וכאמת אפכא מסת כרא כי כדעתם לברוח מן מקום כליעתן לכן קאמר כשביל הקול ורצה לומר הלמד דככלת שמע
 במקום מלת כסכיל והיו נסים כסכיל הקול היואל מן מקום כליעתן ושרפו כסו מן מקום כליעה : (ו) משום דענינו ופחיס בוטנו לר' ג' והיינו
 ענין מוקם ומכשול דלא יתכן כאן לכן הוצרך לפרש דזה הוא ענין טמים מרודים (כל"א דגוי כלעך) : רצה

רשב"ם

סליה כמיתת כרב ואביהו : (לד) כסו לקולם : כשצאקוסעת נפילה : כדכת' בלקול (מפלתך) (כק' שכללה) רעשה לזרן :
 (ה) כאשר דבר ה' ביד משה לו : מוסב למצבה : ויקח אלעזר הכהן את מחותנת הנכשת חכין השרפה כאשר דבר ה' פוד משה לנלאלעזר :
 שכן כיהנהק' הלמשה אמור אל אלעזר בן אהרן הכהן וירס את ציחנות : (ו) אתם המתם את עם ה' עלדתן ואכרתם בלויים אלו
 ימודע

מכלל יופי

והכלעם הדוער כי נאצו האנשים וגו' : (כריאה יבדא) : ענין
 גזר ההגבון שיהיה ענין צורה כי כל דבר חדש יקרא בריאה :
 (לס) (ואת כל קרביש) : השם הזה כולל כל מומן
 והאדם מוקנה הבחם : וכסף וזהב וכל מטלטלין :
 (ג) (רקעי) : שם ענין שטוח : (פחים) : פירושו
 טסים לנר' ש' כלעו וקראו בן שהם פרושים
 עבמו הפה :

(ה) באשר דכרה' ביד משה לו : הטעם לאלעזר כי
 ה' דבר לו ביד משה שיקח את המתות וישנה
 אותם לפני למוזבא ושגור הכתוב ויקח אלעזר הכהן את מחותנת
 הנכשת וידקעום לפני למוזבא כאשר דכרה' : כי ד משה לו זכרון לכני
 ישראל וגו' : ורבותינו ז"ל אמרו שרמון לחולקים על הכהונה שלוקין
 בזרעם במו שלקה משה בידו שאמר וזהו דון מלוקעית משלב : ויקח
 יתכנו

על עמא דבי : ויהוה באתפגשות כנישתא על משה ועל אהרן למקטלהון ואתפגרו למשבו זמנא והא חפית
 ענן אקר שכינתא ואהגלי תמן אקרא דבי : ח ועאל משה ואהרן מן קדם קהלא לתרע משבו זמנא : ט ומליל
 י עם משה למימר : אהתפרשו מגו כנישתא
 דהא ואישיצי יתהון כשעא זעירא ואתרכיני בצלו על
 אפיהון : יא ואמר משה לאהרן סכ יא מתתא ותב
 עלה אישתא מעילוי מדקתא נשוי קטורת בוסמין עד

ירושלמי

אהתפרשו מן ביני עם כנישתא דהא ואישיצי יתהון קקלר
 זעיר ואתרכיני בצלו על אפיהון :

אישתא ואזביל כפריע לנת כנישתא ובפר אקטולהון ארום נפק מחבלא דאתכלו בחובב דשמייה קצף מן קדם י
 בקרקנא שרי לקטלא : יב ונסיב אהרן היקמא דמליל משה ורבתו למצע קהלא והא שרי קצף מחבלא
 ל תבלא בעמא ויחבייר קטורת בוסמין ובפר עד עמא : יג וקם ליה אהרן בצלו כמצע ועבר מחינתהא
 במסחתייה בני מתא רביני חייא ואתכליא מותנא : יד ויהו סכים דמתו כמותנא ארבישר אלפיין ושבע מאדו
 בר מדמתו על פלוגתא דקבח : טו ותב אהרן לנת משה לתרע משבו זמנא ומיתנא אהתכלית :
 טז ומליל י עם משה למימר : יז מליל עם בני ישראל וסב מנהון חוטרא חוטרא לבית אבא מלגרת
 בר אמרכלהון לבית אבהתהון תריפר חוטריין גבר ית שמייה כתחוב על חוטרייה : יח ונת שמיא דאהרן לכתוב
 על חוטרא דלוי ארום חוטרא חד לריש בית אבהתהון : יט ותפגעניון כמשבו זמנא קדם פהרוקא דאעמא
 בוימרי לבון פמן : כ ויהי גברא דאתרעי ביה לשמישא קדמי חוטרייה יעני ואישדיך מגי ית חירעמות בני ישראל

דהינן

רשי

וכניו כהנים למיך לא יקרב איש זר אשר לא מורע אהרן וגו' וכן כל ילדיו וליהם הממונים אלל דכר פתרונס כמו על . ומדרשו על קרת ומהו
 כיד משה ולא כתב אל משה רמון לחולקים על הכהונה שלוקין כזרעית כמו שלקה משה כידו שנאמר (במדבר יב) ויוציאה וכהנה מזרעית כשלג
 וע"כ לקה עוניהו כזרעית : (יא) וכפר עליהם . רז זה נסדר לומר מלאך המות כשעלה לרקיע שהקטורת עוזר המנפה (ר"ל שזכה
 רשות למשחית אז אין זכחין בין טוב לרע ועל מה שאוסף מדליה יש תיקון בקטורת אבל מה שגור הקב"ה פהדיח אין חכמה ואין תבונה וכו'
 מתורן מ"ש אל"כ שלא הביח המלאך את אהרן לעזור בקטורת והלא הוא חסר רז זה אלא היה גזרת הקב"ה פת"ש אה"שלומו של מקום . וזק
 כדאיתא כוונת סבת (שבת פט) : (יג) ויעמוד בין הכתים וגו' . אחות המלאך והעניו על כרחו אל"כ המלאך הכחיל לעשות
 שליחותי אומר לו משה לזי לעכב על ידך אחר לו חייני שלוחו של מקום ואתה שלוחו של משה אל"כ אין משה אומר כלום מלכו אלא מפי הכהונה
 אם אין אתה מאמין הרי הקב"ה ומשה אל פתח אל מועד בא עמי ושאל וזהו שנאמר וישב אהרן אל משה . (מכילתא) ד"א כמה בקטרת לפי
 שהיו ישראל מלזיזים ומרננים אחר הקטורת לומר . סם המות הוא על ידו ונתו נדב ואכילו על ידו כשרפ חמשים ומאתים ואיש אחר הקב"ה תראו
 שעוזר מנפה הוא והחטא הוא המות : (יד) כי מטה אחד . חף על פי שאלקיים לשתו משפיות משפחת כהונה לכך ולזיה לטד נקל מקום
 סכט אחד הוא : (כ) והשכותי . כמו (בראשית) ויטכו הימים (אסתר ז) ומקת

רשב"ם

עודים שחטאו אבל הוציאתם וחמשים איש שמתו כמיתת נדב ואכיהו אתם הרגתם אותם שזייתם להקטיר קטורת : (י) הרומו . כמו
 המולו לה' אבל כשכיל הרי"ש כהפך החיריק כמו בירך כרך משקל דגש . ולאעלה אומר הכדלו וכלן אומר הרומו שמשמע להכדיל יותר לפי
 שכבר יא' קצף : (יא) וזים קטורת . להודיע שהקטורת המותית כשאינם כהנים היא הנותנת כייש כיד כהנים לדעת שהן ראויים
 לעבודה : (יג) ויעמוד בין הכתים וכו' הכיים . שלא עבר המושחית את מקום הקטרה : (יד) קחמיתם מטה מטה וגומר :
 מאתר שמתו לזניים על דבר הקטורת ואומר אתה המתה את עם יי ואינה כוכה שפחתי ככהנים אטי אעשה הוכחה אחרת שלא יוכלו לערער
 על הכהונה . כי מטה יפרח עלידי : (פ) והשכותי . מן ומתה המולך שככה . הסכות מן סכס :

מכלל יופי

מנינו שלקה עוניה כזרעית . (דברי הימים ב' כ"ו) כשכנס כיוכל
 להקטיר קטרת :
 (י) (הרמב"ם) . כתב רבי יהודה שהוא מנחין העין גרעה
 שכוונה להיותו ההרוממו מכנין ההפעל והנכון בו
 דיותו מפעלי הכפלאו מכנין נפעל או מכנין התפעל ביאין
 דרך האות הקרובה בנתי העין להינתה נפלתה"ו :
 (א) (קה את המחתה) . כלי לחתורת בו דראש :
 (ו) עליה אש . הראוי בצרי ואעפ"י שהוא במקף לפי
 שאינו סמוך למלה זעירא או למלה מלעיל אבר
 המסורת על תהלים כח הן להם כפעלם לית כותיה סגור
 והדותן עליה אש : (ז) (מהרה) . שם : (טו) (ותגנפה
 נעצרה) . ענין המניעה : (כ) (והשכתי) . ענין הנחה :
 (י) (א) (ב) (ג) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו) (כז) (כח) (כט) (ל)

דחנינו מתרעמו עלינו : בא ומליל משה עם בני ישראל ויקברו ליה כל אמתרליהו חוקר לאמרכול חר חוקר לאמרכול חר לבית אבהתה חריסר חוקריו וחוקר אחרו במציגות חוקרהו : כב וצאנע משה זה חוקרוא קדם

ירושלמי

והנה מן יוקא דבתרא וער משה למשקנא דסתרוקא וקא אפכח חוקרא דאתו לביתיה דלוי ואפכ פרחיו וצניו ניצין וחסיל לזון בר לזנא :

משה למשקנא דסתרוקא : כג והנה מיוקא חוקר וצאל משה למשקנא דסתרוקא וקא ייעא חוקר אחרו לבית לוי ואפכ לכלוביו וצניו ניצין מיה כליליא גמר ועבר לזון : כד והנפך משה את כל חוקרנא מן קדם ללכל בני ישראל ואשתמודעו ונסיבו גבר חוקריה :

ירושלמי

ואמר מן יוקא דבתרא וער משה למשקנא דסתרוקא וקא אפכח חוקרא דאתו לביתיה דלוי ואפכ פרחיו וצניו ניצין וחסיל לזון בר לזנא :

כה ואמר מן יוקא דבתרא וער משה למשקנא דסתרוקא וקא אפכח חוקרא דאתו לביתיה דלוי ואפכ פרחיו וצניו ניצין וחסיל לזון בר לזנא : כו ועבר משה היקנא דפקיד ויתיה תיקדון עבר : כז ואקרו בני ישראל למשה למימר קא מינן אישטיציאר בשלהוכית אישקא ומנן אהקלעו בארעא ואוקרו הא אנחנא תשיבין באלו אבדנו כולנא : כח כל הקריב מוקרב למשקנא בני קאית תרבם ספנא למשטיציא :

אמור

באר רחובות דקדוקי רשי

(א) מה שכתב רתב"ל כמו ורחובות רבא לומר כמלת וחכל הוא השורש קלה וכפלה קה"א דכסוף השורש כמו דנפלה כמלת דיעש מן שורש עשה : ומה שכתב עוד שם הפעל הוצרכת לדעת כרש"י יסן נמנא מלת מפעל לחודיה ורצה כזה לומר שהוא שם דבר וכן דרך רש"י בכתיבם על הרוכ לקרות המודקקים ורצה מניה חסם מן ורצה לא תוכן כרש"י כמלת מפעל על השם דבר לכן הגיה תוך דברי רש"י והוסיף מלת שם להודעה יתירה ונולת מפעל לא זהו מחקויה : ומה דקאמר עוד יחיד כמון צדק ושם נקיבה צדקה אכן מלת תלונה לא כמנא רק כמון נקיבה כמו מלת הרומה הקומה הנועה : ואם תקשה מיה הכרית רש"י לפרט דווקא ככאן דמלת תלונה לא תיענא רק כמון נקיבה אשיכך כעבור דמלת ורובל אפסר לפרט לפועל יוצא לזכר כמלת ורובל דוא משה זאלטט פאלענדן רייא תלונה) וזה לא יתכן כי ענין תלונה אינה מתפעלת בודי אדם רק חסלתקת מענמה לכן הוורך להודיע שבכאן דמלת תלונה לא תיענא רק כמון נקיבה ורצה לומר וחכל מועל עומק כסתר לנקבה הוא ורובל (דיא תלונה וערש זין ועלכין אב טאן) : ומה שכתב עוד ויש חילוק וכו' להבין זה חגיג לפניך דברי הגדול ר' אליה בחור ו'ל בספרו הכחור מאור שלישי עיקר"א ס' ב"ת ח'ל והנה לא פירש רש"י הפרשם שבין תלונותם לתלונותיהם והגני אבאר הפרשם שביניהם על דרך משל ראוהו ושעונו שיש להם שפחה אחת כאמר עליה זאת היא שפחתם שראוהו ושל שמעון וכשיש לכל אחד מהם שפחה אחת כאמר עליהן שפחתם כשיש לכל אחד מהן ב"ת ג"ע"ל שפחות כאמר עליהן שפחותיהם ע"כ לשונו ועל דרך הלוגיקה (באכין אלי מוט אבנדר באר חייג תלונה) הלוגיקה (אין לאן יחיד דהיינו איטליכר האט חייג אנדרי תלונה) תלונותיהם (אישליכר האט אליין פיל תלונות) : (ב) כתבו המודקקים כידון ה"א התמיה לינקד חטף כתיב כמו השופט כל הארץ אכן כאשר תבוא אחר ה"א התמיה א"ת חלף לו תינקד כה"א שפתח למודל וזה שכתב שמו האפקרנו למיתיה ורצה לומר חף דה"א כמלת צאק בקודה בפתח למודל חכל מוקום משמעת לתמיה כיהא כעבור האל"ף שאתמיה וככ"ל :

רשבים

(ג) יוצא פרח ויכן זין ויגמול שקדים - נראה לפי הפשט כשהגניאומה נוצלו שפרח וזלא יותר בדכתיב והנה פרח מוטב אהרן - אבל אחריו כן ויכן זין לציני כל ישראל ואחריו כן ויגמול שקדים שכן הוא הענין תחילה והנה (כ"ק"ש הנה) לא היתה נראית לא הפריחה ולא הניחה וגם לא היה לו לכתוב והנה פרח חלל והנה גמול שקדים מטה אהרן לבית לוי : (בה) לאות לבני מרי - למורות הכאים שירצו למרוד כגון עויה : ותכל תלונותם ותכלה את תלונתם של ישראל - כמון מן צד : (ו) אכדנו ויאבדו אתהן הקהל אם כן מילנו חוכדים מדי יום ביום - ביצד כל הקרב הקרב כל איש ואיש אשר יקרב אל המסכן לפנותו ואלו אלפלי המסכן עם הלזים מות שעדיין לא התרבהם הקב"ה שעדיין לא נכתב וסור הקרבנות - ולק

מכלל יופי

(בג) (דיצא פרח) - אכדנו כן על יציאת העליותה לרר וצא"כ הנן וזה הפך הטבע בעין השקד והיה זון להגדיל הנה : (דוממול שקדים) - בא כן להשלמה בשור דהפירות : (בד) (המשת) - אקדאבן לפי שהאדם בשען עליו :

